

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 24 d. nutarimo Nr. 1655 „Dėl Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektu teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektu sprendžiama problema ir jos priežastys
<p>Šiuo metu galiojančių Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 24 d. nutarimu Nr. 1655 „Dėl Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), 1 punkte, reglamentuojančiame Taisyklių reguliavimo sritį, nurodyta, kad Taisyklės reguliuoja tik užsienyje be tėvų globos likusių vaikų parvežimą, jei jiems planuojama nustatyti globą (rūpybą) vaikų globos institucijoje, tačiau toks reguliavimas po 2014–2020 m. įvykdytos institucinės globos pertvarkos ir sugriežtinus teisinį reglamentavimą, nustatantį, kad be tėvų globos likę vaikai vaikų globos institucijose būtų apgyvendinami tik išimtiniais atvejais, vis labiau tampa nebeaktualus, o nesant galimybės vaiko globą (rūpybą) nustatyti šeimoje – pasirenkamos alternatyvios globos (rūpybos) formos, tokios kaip šeimynoje ar globos centre. Todėl susidaro situacija, kad užsienyje be tėvų globos likusio vaiko, kai jo globa (rūpyba) bus nustatyta šeimoje, šeimynoje ar globos centre, parvežimo procedūros yra neregamentuotos. Taip pat šiuo metu galiojančiame teisiniame reguliavime nėra numatyti atvejai, kaip turėtų būti elgiamasi, kai Lietuvoje yra giminaičiai ar kiti emociniais ryšiais su vaiku susiję asmenys, kurie norėtų globoti (rūpinti) vaiką, tačiau dėl objektyvių priežasčių neturi galimybės vaiko parsivežti į Lietuvą. Praktikoje paprastai tokiais atvejais taikoma Taisyklėse nustatyto teisinio reguliavimo analogija, tačiau konkretus procedūrų sureglamentavimas padarytų teisės taikymą aiškesnį visiems procedūrose dalyvaujantiems subjektams.</p> <p>Šiuo metu galiojančiame reguliavime nustatyta, kad Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) turi parengti sprendimą dėl užsienyje be tėvų globos likusio vaiko parvežimo, kuriame nurodo vaiką lydėsiančio asmens duomenis, o vėliau ir įgaliojimą tam asmeniui vaiką lydeti, pakartotinai nurodant tuos pačius duomenis, atsižvelgiant į tai, kad informacija abiejuose dokumentuose kartojasi bei abu šie dokumentai privalo būti pateikiami užsienio valstybės kompetentingai institucijai, manytina, jog atskiro įgaliojimo rengimas konkrečiam asmeniui yra perteklinis.</p>
2. Projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)
<p>Teikiamu Projektu siūloma pakeisti Taisykles ir jas išdėstyti nauja redakcija. Projektu:</p> <ul style="list-style-type: none">- praplečiama teisinio reguliavimo sritis, įtraukiant, kad Taisyklės reguliuoja ne tik užsienio valstybėje likusio be tėvų globos vaiko parvežimą į Lietuvos Respubliką, kai neatsiranda

vaiko giminaičių ar kitų asmenų, norinčių ir galinčių globoti užsienio valstybėje likusį be tėvų globos vaiką, ir turi būti sprendžiama dėl vaiko apgyvendinimo vaikų globos institucijoje, tačiau ir tuo atveju, kai neatsiradus vaiko giminaičių ar kitų asmenų, norinčių ir galinčių globoti (rūpinti) likusį be tėvų globos vaiką, turi būti sprendžiama dėl vaiko globos (rūpybos) nustatymo šeimynoje, globos centre ar vaikų globos institucijoje arba atsiranda vaiko giminaičiai ar kiti asmenys, norintys globoti (rūpinti) likusį be tėvų globos vaiką Lietuvos Respublikoje, tačiau dėl objektyvių priežasčių minėti asmenys negali patys parsivežti vaiko iš užsienio valstybės;

- praplečiama samprata galimų turėti vaiko ryšių su Lietuvos Respublika, kuriems esant gali būti organizuojamas be tėvų globos likusio vaiko parvežimas. Jei šiuo metu galiojančioje teisės akto aktualioje redakcijoje numatoma, kad tai turi būti vaikas, kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis arba kurio tėvai ar turimas vienintelis iš tėvų yra Lietuvos Respublikos piliečiai, tai projektu siūloma šį subjektų ratą praplėsti ir taip pat įtraukti vaikus, kurių kilmės šalis yra Lietuvos Respublika, arba su kuriuo emociniais ryšiais susiję asmenys gyvena Lietuvos Respublikoje, arba kurių nuolatinė gyvenamoji vieta iki išvykstant į užsienio valstybę buvo Lietuvos Respublikoje ir kurio parvežimas į Lietuvos Respubliką geriausiai atitiktų jo interesus. Atsižvelgiant į šį papildymą, projektas po derinimo su suinteresuotomis institucijomis, taip papildytas ir būtinybe rinkti duomenis apie vaiko tautybę (Taisyklių 4.1.1. papunktis), atsižvelgiant į tai, kad tokia informacija gali būti svarbi pvz. siekiant įgyvendinti *inter alia* Lietuvos Respublikos Konstitucijos 32 straipsnio nuostatas.

- numatomas sąrašas atvejų, kuriais turėtų būti priimamas sprendimas parvežti / neparvežti užsienio valstybėje be tėvų globos likusį vaiką;

- mažinama administracinė našta Tarnybai atsisakant perteklinio dokumentų rengimo;

- pildoma asmens duomenų apsaugos aspektu: nurodoma gaunamų asmens duomenų apimtis ir asmens duomenų tvarkymo nuostatos;

- atlikti kiti techninio pobūdžio keitimai.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Projektu teikiama siūlymams įgyvendinti papildomų Lietuvos Respublikos valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės. Sutaupyti lėšų neplanuojama. Pastebėtina, kad atvejai, kada veikama vadovaujantis šiomis Taisyklėmis yra labai reti: 2018 m. – nei vieno atvejo; 2019 m. – nei vieno atvejo; 2020 m. – 1 atvejis (vaikas parvežtas iš Ispanijos); 2021 m. – nei vieno atvejo; 2022 m. – 2 atvejai (vaikai parvežti iš Jungtinės Karalystės); 2023 m. – nei vieno atvejo. Pažymėtina, kad visais trimis vaikų parvežimo atvejais šiomis Taisyklėmis buvo vadovujamasi kaip analogija, kadangi nei vienu iš atvejų, vaikų globą nebuvo poreikio nustatyti vaikų globos institucijoje, o su vaikais giminystės ryšiais susijusiose šeimose. Todėl teisinio reguliavimo pakeitimai realiai nesudarys jokios papildomos finansinės naštos, nes nors ir formaliai yra plečiamas subjektų ratas, tačiau dėl dabartinės Taisyklių aktualioje redakcijoje nustatytos siauros reguliavimo srities, siekiant nediskriminuoti kitų grupių vaikų, Taisyklės praktikoje įprastai taikomos platesne apimtimi, kuri realiai ir atitinka siūlomą įtvirtinti reguliavimą.

4. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Priėmus nutarimą, būtų patobulintas teisinis reguliavimas, laikantis teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo principų. Priėmus nutarimą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹ nuostatų įgyvendinimas

Projektu neįgyvendinamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatos.

6. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

7. Notifikavimas² Europos Komisijai

¹ Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.
8. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas
Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, teikiamo Nutarimo projekto poveikio vertinimo rezultatų išvada šiame rašte pateikta kaip apibendrinta informacija.
9. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios
Pritarus Projektu teikiamiems pasiūlymams, kitų teisės aktų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.
10. Informacija apie sąvokų ir jas apibrėžiančių terminų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka
Projektu nekeičiamos galiojančios sąvokos ir (ar) jų apibrėžtys ir nesiūloma apibrėžti naujų.
11. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis
Nutarimo projektas išvadoms gauti buvo pateiktas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Tarnybai, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Tarnyba, patikslintas pagal Teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos Užsienio reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka. Projektas patikslintas pagal Lietuvos Vyriausybės teisės grupės 2024-02-07 išvadoje Nr. NV-324 pateiktas pastabas.
12. Projekto iniciatorius
Ministerija.
13. Projekto rengėjai
Giedrė Mikalauskienė, Ministerijos Šeimos ir vaiko teisių apsaugos grupės vyresnioji patarėja, tel. tel. 8 652 17286, el. p. Giedre.Mikalauskiene@socmin.lt

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 6 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Monika Navickienė

Giedrė Mikalauskienė, tel. 8 652 17286, el. p. giedre.mikalauskiene@socmin.lt

² Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.